

REFLECTIE VERSLAG

Explore Lab

Yara Valente
4163885

Tutors:
Roel van der Pas (design)
Willemijn Wilms Floet (research)
Hubert van der Meel (building technology)

Extern:
Gregory Bracken & Daan Vitner

‘VERWACHTINGEN’

Wanneer mijn afstuderen en fascinatie precies begon is voor mij nog steeds onduidelijk. Er zijn zoveel momenten en ideeën die mij tot hier hebben geleid.

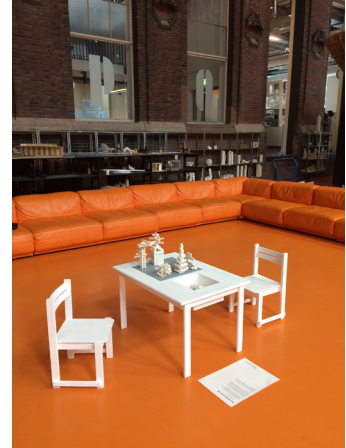
Misschien begon het bij het lezen van een interview met John Kormeling in het Volkskrant magazine eind 2017. Hij verteld daarin over zijn nieuwste project, de rechte weg, die ze in Groningen gaan bouwen. - **Wat merk je daarvan, als je straks de weg af wandelt?** *‘Eigenlijk geen hol’, zegt Kormeling, en hij begint te grinniken. ‘Het is alleen dat je het weet’.* - Ik raakte geïnspireerd door zijn humoristische en provocerende houding tegenover architectuur. Hij laat andere mogelijkheden zien.

Maar misschien begon mijn fascinatie wel begin 2017 bij de twee kleine interventies die ik plaatste op de bouwkunde faculteit; de Wunderkammer series. Waarmee ik het doen en laten van de faculteit bevroegde. Bij de eerste interventie liet ik de studenten de schoonheid zien van de ‘rotzooi’; het overgebleven maquette materiaal en schets maquettes, die ze weggooien. Bij de tweede interventie probeerde ik mensen aan het spelen te krijgen met een lego expositie die al jaren stof staat te vangen op de faculteit. (zie de twee foto’s hiernaast.)

Of begon mijn fascinatie in mijn minor, eind 2015, waar ik een tafel ontwierp met onhandig veel poten die door het blad heen schoten. Ik bevroeg het nut van de tafel en ontwierp er specifiek een die niet uiterst functioneel was; een plek waar je juist even niet efficiënt kan zijn.

Daarom is het ook niet gek dat ik ervoor heb gekozen om bij Explore Lab af te studeren. Mijn project, mijn fascinatie, leeft in mij en draag ik iedere dag met mij mee. Ze zal altijd naar boven komen, ze is groot en heeft vele facetten en zal mij waarschijnlijk nooit los laten. In Explore Lab was er de ruimte en vrijheid is om mijn fascinatie verder te ontdekken en te ontwikkelen.

Maar wat is deze fascinatie nu precies?

Toen mijn afstuderen dan ook daadwerkelijk en officieel begon, begin 2018, was het eerst nog goed zoeken naar wat ik nu eigenlijk precies wilde zeggen. Waar reageerde ik op, wat vond ik het probleem? Ik kwam erachter dat ik mij afzette tegen de normale gang van zaken en dat ik mensen een nieuw perspectief wilde geven. Ik wil ze laten zien dat naast wat mensen verwachten er nog veel meer te zien is.

Ik vind dat de maatschappij vast zit in dagelijkse routines; iedere dag dezelfde trein, dezelfde werkplek, omringd door dezelfde mensen met dezelfde meningen. Zo worden we daardoor geleefd door onze verwachtingen en geleid door sociale normen en conventies. Vaak zijn we ons hier niet van bewust.

Terwijl het leven kan zoveel rijker zijn als we even van deze routines afwijken of ontsnappen. Want door de routine zien we niet alles dat er is.

Ik vind dat we van onze verwachtingen moeten worden ondermijnd.

Zo heet mijn afstuderen dan ook: **De ondermijning van je verwachtingen.**

Mijn onderzoeksvraag was hierbij: Op welke manieren kan architectuur onze verwachtingen ondermijnen? Met speciale relatie tot de openbare ruimte.

Omdat de ondermijning van je verwachtingen op heel veel verschillende manieren kan worden gedaan, wilde ik op zo'n breed mogelijke manier onderzoek doen om zo geen antwoorden te missen die ik misschien niet verwacht had. Daarom heb ik een collectie aangelegd van meer dan 120 architectuur en kunst voorbeeld projecten die allen iets onverwachts doen.

Eerst was het idee om ieder project op een kaartje te documenteren met een beschrijving van de vorm en het effect op de persoon die het project ervaart. De kaartjes met de projecten zou ik dan naast elkaar kunnen leggen en kunnen vergelijken. Op deze manier hoopte ik duidelijk te kunnen krijgen hoe je iemands verwachtingen kan ondermijnen.

Maar dit bleek al snel onhandig te zijn, omdat de hoeveelheid projecten te veel was om handmatig te sorteren en te vergelijken. Met behulp van mijn broer heb ik daarom de collectie gedigitaliseerd. Hij heeft een op maat gemaakt filter systeem gecodeerd waarin ik gemakkelijk de projecten kan toevoegen en ieder project verschillende aspecten kan toekennen. Daarna kon ik de projecten eenvoudig, met een paar klikken, sorteren, vergelijken, groeperen en weer analyseren.

Naast het vormen van deze collectie heb ik relevante literatuur gelezen om mij verder te helpen in de definitie van deze ondermijning en wat het belang ervan is.

Hierdoor kwam ik erachter dat de ondermijning van de verwachtingen in architectuur vele voordelen kan hebben. Het kan waarde toevoegen aan de publieke ruimte, mensen er bewuster van maken en het gebruik ervan motiveren. Het kan ontmoetingen initiëren en discussie starten. Iets waar tegenwoordig veel om wordt gevraagd bij een samenleving die steeds individueler wordt en waar veel mensen vast zitten in routine.

De publieke ruimte is ook de ruimte waar veel avontuur en schoonheid kan worden gevonden, vandaar dat ik mijn onderzoeksvraag ook specifiek richt op die ruimte.

Met behulp van de collectie aan voorbeeldprojecten en een duidelijk beeld van de definitie en het belang van de ondermijning van de verwachtingen, heb ik acht methoden gevonden waarop je iemands verwachtingen kan ondermijnen.

Maar het onderzoek heeft mij ook geleerd dat er veel verschillende uiteenlopende manieren zijn waarop je iemands verwachtingen kan ondermijnen. Daarom moet worden gezegd dat deze acht methoden zeer waarschijnlijk niet de enige methoden zijn waarop je iemands verwachtingen kan ondermijnen. Deze acht, zijn de conclusie van het onderzoek tot nu toe.

Het is een groeiende collectie waar we doorlopend van kunnen leren. De collectie kan gebruikt worden als gereedschap om nieuwe vormen van ondermijning te ontwikkelen.

- Verslag gaat verder op de volgende pagina -

Als proeftuin voor dit onderzoek besloot ik een openbaar toilet te ontwerpen. Naar het toilet gaan is een dagelijks moment wat in ieders routine zit en ook een moment waar veel conventies, normen en verwachtingen aan hangen. Dit leek mij daarom een goed plek om mijn methoden op toe te passen.

Bij het vormen van het ontwerp bleek het lastig niet te vervallen in de praktische, technische en politieke kanten van het ontwerpen van een openbaar toilet, en daardoor het onderzoek, en het eigenlijke doel, te verliezen. Het ontwerp moest bijvoorbeeld rolstoel toegankelijk zijn, snel bereikbaar, zelfreinigend, genderneutraal, hufterproof, etc etc.

Van mijn mentoren kreeg ik daarom als snel het advies om constant terug te blijven koppelen naar mijn onderzoek, de acht methoden die ik zelf heb genoteerd. En bij iedere beslissing mijzelf af te vragen of het doet wat ik wil bereiken, en alles wat dat niet doet te schrappen. Dit heeft mij zeker geholpen in het doorhakken van moeilijke knopen.

Bijvoorbeeld: in het ontwerp van mijn openbaar toilet is de ingang aan een winkel straat, maar de uitgang is aan een volledig andere straat. Veel mensen reageren hier verontwaardigd op. *'Dat is toch helemaal niet handig?! Wat als er dan iemand op mij staat te wachten bij de ingang?'* Maar dit zijn juist de elementen die ik bij mensen wakker wil schudden. Is het echt zo erg als je even een blokje om moet lopen om weer terug naar je winkel straat te komen?

Mijn ontwerp is dan ook niet het antwoord op een zo goed en mooi mogelijk openbaar toilet, maar een antwoord op mijn onderzoeksvraag, hoe je iemands verwachtingen kan ondermijnen met architectuur. Het ontwerp, de ervaring, haalt je uit je routine, laat je anders kijken en verrijkt zo je leven. En doet misschien, onverwacht, nog wel veel meer. Dit is naar mijn idee dan ook een geslaagde koppeling van het onderzoek naar het ontwerp.